

SON ZƏNG... SON DÖYÜŞ...

və yaxud 19 yaşılı şəhid Mütəllibin qəhrəmanlıq salnaməsi...

...El məsəli var: "Torpağı su təkələndə palçı olur, qan təkələndə isə Vətondur" deyirlər. Ana sözü ilə qoşa çılalan, bir söz dəvar: "Vəton deyirik, Vəton eşidirik. Ana Vəton - Odlar Yurdı Azərbaycan. Qonaqpərvər, tamiz, açıq ürkü, bər neçə xalqın, Vətoni. Vətonimizin qüdərəlli söz xırıdarları, iigid qohrəmanları, tarixi xüsusiyyətləri, sonatkarları sənə galmozdır. Vəton hər kəsə havasından nəfəs, torpağındañ qüvət verir. Bəli, bər Vəton torpağındañ cəx iigidlər qan qurban edib. Müqəddəs şəhid qanı qarışan Vəton torpağı müqəddəs and yerimiz, müqəddəs yurdumuzun azadlığı isə tək amalımızdır. Bu günlər hər birimiz bər amal uğrunda birləşdik. Neçə neçə qohrəmanların qanı axan torpaqları işgaldən azad edilib. Azərbaycanımız-Qarabağı düşməndən xilas etmək üçün azadlıq qazanmaq üyen yənədə canlar fəda olur. Məhz, Vəton oğullarımız sakit qala bilmədi. O, iigidlər Vətonin müdafiəsi, düşməndən tomizləmək üçün azığın düşmənlər asıl mübarizə apardılar. Bu günlər isə qolboz sevinci ilə hər Vəton, həm də şəhid ruhları sevinir..."

30 ilə yaxın

Azərbaycanın Qarabağı kimi ürəyinə namorduğun torfənindən saplanılmış qılınc, nohayot ki, polad biləkli iigidlərimizin motinliyinə, iigidliyinə tab gotirə bilmədi. Bu da osil mihibarz ruhda hümərlərinə göstərdi: - azığın düşməni... Vəton üçün canından keçən bu iigidlər, şəhid olçatmağına ucadıldılar. İkinci Vəton sahəsində erməni təxəllüklərinə qarşı fədakarcasına işvəşaraq, qohrəmancasına holak olan Zaqatalanın casus olmuş Mütəllib Arif oğlu Serov kimi... O, qisa ömrü sürsə də, ön cəbhədə vuruşaraq, holak olsa da, Zaqatalalar onu necə müsbət keyfiyyətlərə malik olan şox niyyəti, ürokla yel tapa bilən bir gənc kim tanyırı - Mütəllib. Bu günün Vəton fədaisi olan Zaqatala rayonunun Silban kəndində sadə, fohlə alisindən anadan olmasına, böyüyüşməni baxmayaq, noyosu cəhiyəci olsa da, gözü tox olub, oksino kimosu kəmək etməyo, yardımçı olmuşa çalışardı. Məhz, bu müsbət karakterinə görə böyükündə, kiçiyində yənədən hörəmti etmişdi onu. Amma... indi onun dünyaya göz açdı - Zaqatala rayon mərkəzinin lap yaxınlığında, dağları əteyində yerləşən Silban kəndinin girovində, daşdan hörlülmüş kürsülli evin damında üçşerli Azərbaycan bayraqları dağalanırdı. Öyrənmidişim ki, bu aila 4 nofərdən ibarət idi. Mütəllibin vaxtı ilə yəşidi həyətə daxil olanda, böyük qardaş Rosul (sonradan mono məlum oldu ki, şəhidin qardaş uşaqlıqlıdan travına aldigina görə,

ömrülük şikost olub. E.M.) evə torof getdi və valideynlərini çağırıdı. Şəhid balamızın, Vəton oğlunun atası - Arif kişi və anası Mərziyə xanım hələ do özürinə golmamışdır. Onlara tövslə, tosklinik verməyo çalışardı. Şəhidin atası cox kederli, cox fikirli görünürdü. Sıqareti, sıqaretin dəlincə çekirdi. Hiss olunurdu ki, oğlunun yoxluğuna inanmaq istəmirdi... Nəhayət, o, dilləndi: "Elo bil mono yuxu kimi gol, cox tosırı, acı bir yuxu kimi...". Hordon oğlunuñ holak olmasının inanram. Ele hiss edirəm ki, horbi xidməti başa vurub geri golocok, bizi sevindirəcəkdir, hordon belə fikirleşirəm...". Lakin... Mütəllib ayri uşaq idi, böyükə böyük kimi, kiçikli kiçik kimi röfər edirdi. Zaqatala rayonunda hamu onun xəsəsiyətindən danişirdi. İndi isə balam yoxdu..."

Anası Mərziyə xanım isə gözlorının yaşıni silo-silo dedi: "Umudümüz ona idi. Böyük oğlumuz Rosulu xəstə olduğunu görə horbi xidməti aparmadılar. Onu tez-tez müalicə edirik. Mütəllib ayri oğul idi, yaşının az olmasına baxmayaq, ailemizdə olan çətinlikləri, qardaşının xroniki ağır xosto olmasına, bizim do fəhliliklə ailəmizi dolandırmağımıza çox yaxşı basa düşürdü. Həməşə ailəyə kömək etməyo can atdır. Arzuları cox idi, cox zohmetsevər, xeyirxəlxli qan atan, çətinliklərə dənən bir gənc idi, vətonporvoriyinə söz ola biləmədi, erməni millətlərinə homişə nifrat edərdi. Mütəllib sanki bir sülhə gəyörən idi, gəldi, qondu və pərvənlənarəq bir dəfəlik yoxa çıxdı..."

**Valideynlərindən
öyrəndim ki,**

Vətonimizin ərazi bütövlüyü-nü qorumaq üçün ordusunun qurşak, əzmə, matənatla və həvəslə gedən Mütəllib Arif oğlu Serov 2000-ci ilin iyun ayının 9-da Zaqatala rayonun Silban kəndində anadan olub. Uşaq yaşlarında texniki, mexaniki texnologiyaya böyük həvəsi və maraqlı olub. Arzusu ali təhsilli müttəxəssis olmaq idil. Amma... O, əvvəlcə Zaqatala şəhəri 5 səyti ümum orta məktəbinin IX sinfini bitirdi.

Daha sonra isə Mütəllib Zaqatala rayonun Aşağı Tala kəndindəki Peşo Liseyində texniki elm-ləri yoxlamıdı. Təhsil aldığı illerde Liseyində foalı, pedagoji və toləbə kollektivinə do sevimliyi oldu. Anasının bildirdiyinə görə Mütəllib balaca yaşlarından ev, tosorrufat işlərində onlara kömək edib. Valideynlərinin sağ oli olub. Sakit tebiəti atası isə qeyd etdi ki, Mütəllib horbi xidmətdən əvvəl bir müddət Zaqatala şəhərində "Konika" mərkəzində çalışıb. "Qisa zaman arzında oğlum is yerində do bizo hörmət qazandırdı. Mütəllib orda da cox şey

öyrəndi, kollektivin sevimlisino çevirildi. Belə inadkar, qolbi temiz, doğruluğu sevən idi, eziyə oglumuz..." deyir - şəhidin atası.

Torpaqlarımızın xilaskarı,

Zaqatalanın fəxri, 2019 -cu ilin oktyabr ayının 1 -da həqiqi hərbi xidmətə gedib - Mütəllib. Valideynləri, əzizləri, dostları və iş yoldaşları onu xəş arzularla Vətonimizin keşiyində durmaga yəsildi.

Mərziyə xanım söyledi ki, oğlu avvalcə Gəncə şəhərində,

Müdafio Nazirliyinin "N" sayılı horbi hissəsində xidmətə başa yib. Sonra biliblər ki, horbi and içəmən sonra Mütəllib digər eşər yoldaşları ilə birlikdə Colibrabad rayonuna, Göytəpə şəhərində Xüsusi Təyinatlılarının hərbi hissəsində xidmət edilər.

...Oğlumuzla vaxtaşını eləqə saxlayırdı. O, bize horbi xidmətinin normal keçidiyini bildiridi. And içəmə vaxtı yanına getmişdi. Mütəllib horbi formada olduğuna görə qürur duyurdı. Deyirdi ki, "Ana artıq mən müsələhə əsgərəm. Azərbaycanımın, Dövlətimizin Ali Baş Komandanı na emrə versə ona da tabeyik. Biz bununla fəx edirik. Siz özündən, qarşısından müqəyyət olun. Dostlarımla salamlar yetirin..." - deyə, Mərziyə xanım söhbətin davam etdirdi. "2020-ci ilin avqust ayındaqə orada horbi xidmət etdi. Sonradan xeyli müddət oğlumuzla olaqla qura biləmək. Cox-cox narahat idik. Sentyabr ayının ev-vəllorlunda oğlumla danışma bildik. Söylədi ki, artıq onlar cəbə bölgəsindədirler və vəziyətləri yaxşıdır. Ancaq, bizo məlum olur ki, onlar xeyli müddət horbi təlimlərdə istirak ediblər.

Horbi andına sadıq qalan Mütəllib, Vəton toşəbbüsəsi, sər saxlayan idi. Hətta, mühərbi başlayanda da, ön cəbhəye gedəndə bəzən heç nə bildirməmişdir. Sonuncu zəngi sentyabr ayının ortalarında onlara kömək etdi. Valideynlərinin sağ oli olub. Sakit tebiəti atası isə qeyd etdi ki, Mütəllib horbi xidmətdən əvvəl bir müddət Zaqatala şəhərində "Konika" mərkəzində çalışıb. "Qisa zaman arzında oğlum is yerində do bizo hörmət qazandırdı. Mütəllib orda da cox şey

zəngi oldu... Və onlar döyüşə getdilər...

Faşist xislixti ermonilərin 27 sentyabr 2020 -ci il tarixli xoyanından sonra Xüsusi Təyinatlılardan ibarət taborun qorxmaz, cosur, igid, düşmənin gözünə dik baxan - avər oğlu Mütəllib, horbiçi yoldaşları ilə birlikdə Cobayı, Fizili istiqamətində döyüş mövcələrinin önünde yerləşdilər. Onlar azğın düşmənələrə ölüm-dürməm həmərəbi aparıblar. Xain düşmənənən göz verib, işq verməyiblər. Vətonimiz mərəd ogluyları horbi təlimlərdə öndəndikləri müxtəlif taktikalarla ermoni horbiçilərinin üzərinə irəliyərək, onların canlı qıvısvinosi, texnikasını, hətta yerüstü və yəraltı bari-kadalarını dəməvə ediblər. Mütəllib xidmət etdiyi tabor qısa müddətə mühərəbinin en qaynar mövcələrində xeyli sayıda yaşayış məntəqələrini, kəndləri, qəsəbələri, mühüm postları düşməndən təmizləyiblər...

Zaqatala rayonuna Mütəllibin ölüm xəbəri goləmösi - bütün rayonu sarıldı... Sanki quşların sesləri da kosıldı, təbiəti sükut çökdü, dağlarında sənki yas tutmuşdu. Bir anda bütün rayon camaatı, böyükli-kicikli, üç rongli al bayraqları Silban kəndindən Serovların evinə tərəf axıdılar. Bütün onu sevənlər, şəhid balamız Mütəllibi son mənzilə yola salmağa gəlmİŞİDLƏR. Mərziyə ana, Arif atı son zəngdən sonra hiss etmişdi ki, oğulları Mütəllib cəbhənin on qaynar nöqtəsindəndir, dəha onu görməyəcəklər. "Son vaxtlar yuxuda gördüm ki, gəh əsgər formasında, gəh boy formasında, gəh da ki, onlarda gül dostası ilə heyət qapısını açaraq, güla-gülu üstüñüze görən... Ana, ana, men əsərliyi başa vurmuşam, o, gözəl elçi get..." deyir - Mərziyə xanım. Son zəng, son döyüş və gerçəklaşmayıacak son yuxu...

Bəli, 10 oktyabr 2020 -ci il tarixdə Zaqatala diyarnın böyükli-kicikli hörməti - izzatlı qazanan, avar xalqının mərəd oğlu - səda, halal cərəkli böyüğü 19 yaşı - şəhid balamız Mütəllib Arif oğlu dünənya göz açığı Silban kənd qəbristanlığında torpağı təpsirildi. Əbədiyyətə qovuşdu... El yolunda - Vətonin azadlığı naməsi. Ruhuna dualar axundu, yaylım atas səsləri eşidildi.

Mütəllib və daha 8 xüsusi təyinatlı BMP BMP teknikələri ilə onları mövcələrinə lap yaxınlaşaraq, ermonilərə müxtəlif çaplı silahlardan atas aşqaraq, onların yənəde canlı qıvısvinosi qıraraq, mövcələrden uzaqlaşdırıblar. Lakin, naməd düşməni bəzən yəraltı istekkamdan horbiçilərinin istiqamətinə qızılış etdi. Siz özündən, qarşısından müqəyyət olun. Dostlarımla salamlar yetirin..." - deyə, Mərziyə xanım söhbətin davam etdirdi. "2020-ci ilin avqust ayındaqə orada horbi xidmət etdi. Sonradan xeyli müddət oğlumuzla olaqla qura biləmək. Cox-cox narahat idik. Sentyabr ayının ev-vəllorlunda oğlumla danışma bildik. Söylədi ki, artıq onlar cəbə bölgəsindədirler və vəziyətləri yaxşıdır. Ancaq, bizo məlum olur ki, onlar xeyli müddət horbi təlimlərdə istirak ediblər.

Horbi andına sadıq qalan Mütəllib, Vəton toşəbbüsəsi, sər saxlayan idi. Hətta, mühərbi başlayanda da, ön cəbhəye gedəndə bəzən heç nə bildirməmişdir. Sonuncu zəngi sentyabr ayının ortalarında onlara kömək etdi. Valideynlərinin sağ oli olub. Sakit tebiəti atası isə qeyd etdi ki, Mütəllib horbi xidmətdən əvvəl bir müddət Zaqatala şəhərində "Konika" mərkəzində çalışıb. "Qisa zaman arzında oğlum is yerində do bizo hörmət qazandırdı. Mütəllib orda da cox şey

olsun - Mütəllibə "Ana", "Vəton" sözələrini öyrədən sevimiylə müləllişmə. İndi, bütün el-oba Sizlinə fəx edir, Sizi alıqışdır. Çünkü, Mütəllib kimi qohrəman yetişdirdi. Cami 19 yaşı Vəton fədaisi arzularının ömrünün bulaq kimi çağladı dövründə - şəhidlik zirvəsini fəth etdi - Mütəllib...

Oktyabr ayının 10 -da

Zaqatala rayonuna Mütəllibin ölüm xəbəri goləmösi - bütün rayonu sarıldı...

Sanki quşların sesləri da kosıldı, təbiəti sükut çökdü, dağlarında sənki yas tutmuşdu. Bir anda bütün rayon camaatı, böyükli-kicikli, üç rongli al bayraqları Silban kəndindən Serovların evinə tərəf axıdılar. Bütün onu sevənlər, şəhid balamız Mütəllibi son mənzilə yola salmağa gəlmİŞİDLƏR. Mərziyə ana, Arif atı son zəngdən sonra hiss etmişdi ki, oğulları Mütəllib cəbhənin on qaynar nöqtəsindəndir, dəha onu görməyəcəklər. "Son vaxtlar yuxuda gördüm ki, gəh əsgər formasında, gəh boy formasında, gəh da ki, onlarda gül dostası ilə heyət qapısını açaraq, güla-gülu üstüñüze görən... Ana, ana, men əsərliyi başa vurmuşam, o, gözəl elçi get..." deyir - Mərziyə xanım. Son zəng, son döyüş və gerçəklaşmayıacak son yuxu...

Bəli, 10 oktyabr 2020 -ci il tarixdə Zaqatala diyarnın böyükli-kicikli hörməti - izzatlı qazanan, avar xalqının mərəd oğlu - səda, halal cərəkli böyüğü 19 yaşı - şəhid balamız Mütəllib Arif oğlu dünənya göz açığı Silban kənd qəbristanlığında torpağı təpsirildi. Əbədiyyətə qovuşdu... El yolunda - Vətonin azadlığı naməsi. Ruhuna dualar axundu, yaylım atas səsləri eşidildi...

...Bir anda şəhidin qara torpaqla örtülmüş qəbri al-qırızı qızılışlı güləşlərə bozuldu, onu son mənzilə yola salanların göz yaşları issə - bu güləşlərə səpolndı...

...Şəhidin qədəyinə, qardaş, əzizləri sakitə Mütəllibin qəbri öndəndə sükütlə dayanaraq, qəbrini ziyan edənləri minnədarlıq baxışları ilə sürzüldər. Şəhid anası Mərziyə xanım sanki deyirdi ki, "dördündən Mütəllib tokco bizim oğlumuy, deyil, bütün elin oğlu və fəxri dir".

Boli, ana - Vəton yolunda şəhid olan, şücaət göstərərək holak olaraq Mütəllib Arif oğlu Serov bütöv Azərbaycanımız qırını vərəkdi...

Həm Sizin qarşınızda baş ayır, "Allah Sizi qorusun" - deyirler. Şəhid balamızı işi Ruhun sad olsun - deyir ki, son az yasadın, amma goləcək nosillərə nümunə olacaq bir qəhrəmanlıq dastanı yaratdır - Mütəllib...

Elman Maliyev
Azərbaycan Jurnalıstılar Birliyinin üzvü

